

Tekafül sigortası kapsamında sigortalıların daha önce ödemiş olduğu sigorta primlerinin iadesinin tevkifata tabi tutulup tutulmayacağı.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.99.16.02-120.01.02.11[94]-310
Tarih	05.01.2018

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 64597866-120.01.02.11[94]-310

05.01.2018

Konu : Tekafül sigortası kapsamında sigortalıların daha önce ödemiş olduğu sigorta primlerinin iadesinin tevkifata tabi tutulup tutulmayacağı.

İlgi : a) 02/05/2016 tarihli özelge talep formunuz.
b) 07/06/2016 tarih ve 32462 sayılı ek dilekçe.

İlgide kayıtlı özelge talep formu ve ek dilekçenizde;

-Şirketinizin faize duyarlı müşterilerine sunmak üzere Katılım Sigortası (Tekafül Sigortası) kapsamında Kar Paylaşımli Katılım Sigortası-Finansman Güvencesi Ürünü müşterilerine sunmaya başladığı ve ilgili ürünün bir nevi hayat sigortası olduğu,

- Kar Paylaşımli Katılım Sigortası-Finansman Güvencesi ürünü satın alan sigortalıların ödediği sigorta primlerinin normal bir sigorta primi gibi gelir kaydedildiği ve işlemlerin Türk Ticaret Kanununun sigortacılık bölümü, Sigortacılık Kanunu, ilgili vergi kanunları ve Hazine Müsteşarlığının açıklama ve uygulamalarına bağlı olarak gerçekleştiği, muhasebe kaydının normal bir sigorta işleminden farkının olmadığı,

- Söz konusu sistemde şirkete ödenen sigorta primlerinin hayali bir havuza aktararak, bu havuz hesabının yatırıma yönlendirildiği, elde edilen gelirin fon tutarına eklendiği, gerçekleşen giderlerin (hasar ödemeleri ve sigorta şirketinin fon yönetim ücreti gibi masraflar) fon hesabından düşüldüğü ve böylece söz konusu ürün ile ilgili prim ve maliyetleri içeren hayali bir bilanço oluşturularak, dönem sonunda da ilgili bilanço esas alınarak daha önce tahsil edilmiş olan primlerin belli bir kısmının iade edildiği,

belirtilerek, tekafül sigortası kapsamında sigortalıların daha önce ödemiş olduğu sigorta primlerinin iadesi durumunda, iade edilecek tutarların 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 15 inci fıkrası kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği ve iade edilecek tutarın tahsil edilen prim tutarından düşük olması halinde, söz konusu ödemelerin irat sayılarak gelir vergisi tevkifatına tabi olup olmayacağı hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde; tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından ödenen irat tutarlarının menkul sermaye iradı olduğu, aynı maddeye 6327 sayılı Kanunla eklenen fıkra ile maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan irat tutarının; varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek bulunacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise; kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı ile zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçilerin bu maddede yazılı bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları, aynı maddenin (15) numaralı bendinde ise; 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendine göre menkul sermaye iradı sayılan ödemelerden vergi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir.

Konuya ilişkin olarak 13/8/2003 tarihli ve 3 sıra numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinin "2.1-Gelirin Niteliği" başlıklı bölümünde; katılımcılardan toplanan katkı payı veya primlerin nemalandırılarak hak sahibine geri ödenmesi esasına dayalı bireysel emeklilik sistemi ve benzeri nitelikteki birikimli şahıs sigortaları kapsamında elde edilen gelirlerin Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde menkul sermaye olarak tanımlandığı ve katılımcıların sistemde kalma süreleri ve ayrılma biçimlerinin elde edilen gelirin niteliğini değiştirmeyeceği belirtilmiştir.

Anılan Sirkülerin "2.3- Karma Poliçeler Dolayısıyla Elde Edilen Gelirler" başlıklı bölümünde ise;

"Ölüm, maluliyet ve benzer risklere karşı yapılan riziko teminatları ile birikimli teminatların aynı poliçede gösterilmesi durumunda, söz konusu poliçenin birikimli teminata isabet eden kısmı ile ilgili olarak yapılacak ödemeler menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir. Birikimler dışında, sadece riskin gerçekleşmesi halinde yapılan ödemeler ise gelir vergisinin konusuna girmemektedir.

Ölüm, maluliyet ve benzer risklerin gerçekleşmesi halinde risk teminatına ilaveten sigortalıya risk anındaki birikimlerinin değerinin ödenmesi veya birikim veya risk teminatından yüksek olanın ödenmesi esasına dayalı poliçelerde ödeme riskin gerçekleşmesine bağlı olarak yapılırsa dahi, birikimli teminata

isabet eden tutar menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir.

Örneğin; birikim veya risk teminatından yüksek olanın ödenmesi esasına dayalı bir poliçe kapsamında, riskin gerçekleştiği anda risk teminatının birikimden daha yüksek olması halinde, ödenecek tutarın birikime isabet eden kısmı menkul sermaye iradı olarak gelir vergisine tabi olacaktır. Risk teminatı ile birikim arasındaki tutar ise gelir vergisine tabi olmayacaktır. Ancak riskin gerçekleştiği anda birikim tutarının daha yüksek olması halinde ödenecek tutarın tamamı menkul sermaye iradı olarak değerlendirilecektir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 23/10/2012 tarihli ve 85 sıra numaralı Gelir Vergisi Sirkülerinde;

" ...

4. Menkul Sermaye İradının Tespiti

6327 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde yapılan değişiklikler uyarınca;

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları,

... menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır. Anılan maddeye eklenen fıkra hükmü gereği irat tutarı;

- Şahıs sigortaları kapsamında yapılan ödemelerde varsa fesih ve iştira kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek,

hesaplanacaktır. ...

5. Gelir Vergisi Tevkifatı Uygulaması

6327 sayılı Kanunla değişik Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bent hükümleri uyarınca, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri, birikimli şahıs sigortaları, emeklilik ve sigorta şirketleri ise, bireysel emeklilik sözleşmeleri dolayısıyla yaptıkları ödemelerde irat tutarları üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapmak durumundadır.

Bakanlar Kurulunun 12/1/2009 tarihli ve 2009/14592 sayılı Kararnamesinin eki Kararda değişiklik yapan 6/9/2012 tarihli ve 2012/3571 sayılı Kararı uyarınca, 29/8/2012 tarihinden itibaren yapılacak ödemeler için geçerli olmak üzere,

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden % 15,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden % 10

...

oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır."

açıklamalarına yer verilmiş ayrıca, 85 sıra numaralı Sirküler ile 3 ve 59 sıra numaralı Gelir Vergisi Sirkülerlerinin bu Sirkülere aykırı hükümleri de yürürlükten kaldırılmıştır.

Öte yandan, 10/10/2012 tarihli ve 28437 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hayat Grubu Sigortaları Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinde birikim primi; hayat grubu sigortalarında, risk primi hesabına bağlı olmaksızın, yatırım amacıyla alınan miktar olarak tanımlanmıştır.

Buna göre, tekafül sigortası kapsamında şirketiniz tarafından sigortalılara yapılacak olan prim (bakiye) iadesi ödemelerinin tahsil edilen prim tutarını aşması durumunda, aşan kısmın Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendi kapsamında menkul sermaye iradının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir. Tespit edilecek irat tutarı üzerinden, aynı Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkifat yapılacağı ise tabiidir.

Diğer taraftan, şirketiniz tarafından sigortalılara yapılacak olan prim (bakiye) iadesi ödemelerinin tahsil edilen prim tutarından düşük olması durumunda, söz konusu ödemeler irat olarak değerlendirilmeyecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özolgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için

gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026